

Posudek vedoucí práce k bakalářské práci (dne 31.5.2016)

Bakalářská práce: Vliv MDGs na zlepšení postavení žen v rozvojovém světě. Analýza a komparace situace v Myanmaru, Vietnamu a Thajsku.

Studentka: Michaela Vacková

Zpracovala: Mgr. Eva Homolková

Předkládaná bakalářská práce *Vliv MDGs na zlepšení postavení žen v rozvojovém světě. Analýza a komparace situace v Myanmaru, Vietnamu a Thajsku* se věnuje otázkám spojených s poskytováním rozvojové pomoci Organizací spojených národů (OSN) a jejím dopadům na zlepšení situace v oblasti postavení a zdraví žen ve třech vybraných zemích jihovýchodní Asie. Jedná se o komparativní studii, jež vychází primárně z existujících dat OSN (hodnocení naplnění Rozvojových cílů tisíciletí (MDGs), jež jsou konfrontovány s analýzami dalších institucí (např. Asian Development Bank) či nezávislých studií (Česko proti chudobě apod). Práce zkoumá, do jaké míry došlo k naplnění třetího a pátého cíle tisíciletí v těchto zemích, jaké faktory toto naplnění ovlivňovaly a do jaké podoby byla tato forma pomoci v zemích účinná.

Studentka si pro svůj výzkum vybrala tři země jihovýchodní Asie, které poskytují možnost zajímavého srovnání v oblasti postavení a zdraví žen ve společnosti. Při výběru zemí byly zohledněny jednak prvky, jež jsou pro všechny tři země společné – v tomto případě se jedná především jejich geografickou a kulturně náboženskou blízkost, tak prvky, jež země odlišují - tj. míra ekonomického a sociálního rozvoje zemí a jejich politického uspořádání. Analýza tak dovoluje sledovat vlivy konkrétních faktorů na míru naplnění MDGs a přináší nový pohled do diskuze o podmínkách, za kterých je vhodné (a efektivní) takto zaměřenou formu rozvojové pomoci poskytovat.

Práce je členěna do čtyř hlavních kapitol. Úvodní část specifikuje zacílení, zvolenou strukturu práce a použité metody výzkumu. Další kapitola popisuje vývoj rozvojové pomoci OSN, a to jak ve vztahu ke vzniku a podstatě Rozvojových cílů tisíciletí, tak ke specifikům mezinárodní podpory v regionu jihovýchodní Asie. Třetí kapitola se věnuje samotné problematice postavení žen ve světě, a to především ve vztahu k programům OSN, jež byly na zlepšení jejich postavení určeny. Práce zde mimo jiné blíže představuje i dva vybrané MDGs, které na tuto problematiku konkrétně cílily a které budou předmětem další analýzy. Poslední část obsahuje krátké seznámení s především soudobou historií třech zkoumaných zemí a následně analyzuje zmíněné dva rozvojové cíle a jejich naplnění v těchto zemích. Závěrečná diskuze pak srovnává data z jednotlivých zemí, poukazuje na jejich korelace a diskutuje dopady pomoci na celkové postavení žen.

Studentka si dokázala dobře poradit se strukturou práce a s udržení jejích zacílení na výzkumnou otázku, která zní „*Jakým způsobem napomohly třetí a pátý MDG ke zlepšení situace a zdraví žen ve třech vybraných zemích jihovýchodní Asie?*“. Teoretická část je sice v některých částech (zejména ve vývoji OSN) spíše faktografická, podává nicméně dobrý přehled o všech relevantních aspektech položené otázky, jež mohou napomoci k pochopení širších souvislostí nutných pro následnou analýzu. Práce celkově drží kompaktnost a zejména v částech spojených s vývojem rozvojové pomoci v samotné JV Asii podává dobrý obraz o podmínkách, za kterých rozvojová pomoc v daném regionu vznikala a na jaké bariéry narážela.

Z práce je patrné detailní seznámení se nejen s historickým vývojem programu MDGs, ale i pochopení vývoje a provázanosti rozvojové pomoci poskytované OSN s implementací dalších mezinárodních mechanismů. Těmi je např. přijímání mezinárodních úmluv na ochranu práv osob, které významným způsobem zaváží vlády rozvojových zemí k celkovému řešení dané problematiky a mohou tak napomoci skutečnému zlepšení situace (byť jak se na příkladu Thajska ukazuje, ani samotné přijetí mezinárodních úmluv na ochranu práv žen nemusí vždy dokládat skutečnou snahu vlády vypořádat se konkrétní problematikou např. s nelegálním obchodem s ženami). Silnou stránkou práce je rozhodně její schopnost vztáhnout konkrétní číselná data k širšímu politicko-společenskému dění v zemích a vyvodit z nich adekvátní závěry. Studentka vhodně kombinuje analýzu kvantitativních dat ze zdrojů OSN a dalších regionálních institucí s kvalitativní analýzou společenské situace v jednotlivých zemích, která zejména v otázce rovnosti žen jednoznačně ukazuje na limity číselně nadefinované mezinárodní pomoci, kterou představovaly v uplynulých dvou dekádách MDGs.

Michaela Vacková prokázala v samotné práci i na společných konzultacích skutečný zájem jak o vybrané téma a o jeho uchopení v širších souvislostech. Studentka reagovala a zapracovávala mnou vznesené připomínky, dokázala vhodně aplikovat analytické a komparační metody a v závěru práce odpovědět na stanovenou výzkumnou otázku. Citační aparát, stejně jako velké množství doplňujících a upřesňujících poznámek v textu ukazuje na dobré seznámení se s tématem a schopnost orientovat se v používaných pojmech. Kapitola kritiky MDGs i závěrečná diskuze se vypořádává s některými kontroverzními body rozvojové pomoci, včetně možnosti ovlivnění a manipulace s reportováním dosažených výsledků a ukazuje na schopnost studentky kriticky nahlížet na informace předkládané i v oficiálních zprávách mezinárodních institucí (jak dokazuje např. diskutovaná situace v Myanmaru).

Práci chybí v závěrečných pasážích jasnější oddělení názorů a závěrů samotné autorky od obecně vznášené kritiky cílů tisíciletí, které se odrazily např. v často zmiňovaných navazujících SDGs, jež mnoho chyb v nastavení MDGs napravovaly. Studentka svou analýzou dokáže odhalit problematická místa v nastavení a fungování cílů, v navrhovaných řešeních však často zůstává jen na úrovni změn a úprav budoucích rozvojových cílů (SDGs). Práce tak nenabízí jiné varianty vypořádání se s identifikovanými nedostatky, které by mohly otevřít ještě např. hlubší diskuzi o efektivitě rozvojových programů Spojených národů jako takových. Slabším článkem práce je v některých částech i její stylistika. Celkově však práci i s ohledem na její vývoj, reflexi tématu a celkový posun v průběhu zpracování hodnotím na 1.

Otázky k diskuzi:

1. Práce uvádí, že *MDGs v oblasti zlepšování zdraví žen sehrály větší roli, než ve zlepšování postavení žen*. Proč se tak stalo? Proč má implementace MDGs (či v budoucnu SDGs) větší dopad na zlepšení zdravotních ukazatelů než ukazatelů společenských spojených se změnou postavení žen ve společnosti?
2. Jaká podle Vás existuje alternativa k programům typu MDGs na poli podpory postavení žen ve třetím světě? Jaké jsou její výhody a limity?